Zbiór Orzeczeń

OPINIA RZECZNIKA GENERALNEGO
JÁNA MAZÁKA
przedstawiona w dniu 26 stycznia 2012 r.[1]

Sprawa C-527/10

ERSTE Bank Hungary NyrtprzeciwkoRepublice Węgierskiej,
BCL Trading GmbH,
ERSTE Befektetési Zrt.

[wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez Legfelsőbb Bíróság (Węgry)]

Współpraca sądowa w sprawach cywilnych — Postępowanie upadłościowe — Stosowanie rozporządzenia (WE) nr 1346/2000 w czasie — Jurysdykcja międzynarodowa — Powództwa wytaczane bezpośrednio na podstawie postępowania upadłościowego i ściśle z nim związanych — Prawo właściwe — Prawa rzeczowe osób trzecich — Niedopuszczalność wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

1. Niniejszy wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Legfelsőbb Bíróság (sąd najwyższy, Węgry) dotyczy wykładni rozporządzenia Rady (WE) nr 1346/2000 z dnia 29 maja 2000 r. w sprawie postępowania upadłościowego (Dz.U. L 160, s. 1, zwanego dalej „rozporządzeniem”)[2]. W istocie sprawa dotyczy ustalenia, czy art. 5 ust. 1 tego rozporządzenia, dotyczący praw rzeczowych osób trzecich obciążających składniki majątkowe dłużnika, położone na terytorium innego państwa członkowskiego niż państwo, w którym wszczęto postępowanie upadłościowe, ma także zastosowanie w sytuacji, gdy rozpatrywany składnik majątkowy należący do dłużnika znajduje się na terytorium państwa, które przystąpiło do Unii już po wszczęciu postępowania upadłościowego.

1 — Język oryginału: francuski.
2 — Dz.U. L 160, s. 1.

Ramy prawne

Akt dotyczący warunków przystąpienia

2. Artykuł 2 Aktu dotyczącego warunków przystąpienia Republiki Czeskiej, Republiki Estońskiej, Republiki Cypryjskiej, Republiki Łotewskiej, Republiki Litewskiej, Republiki Węgierskiej, Republiki Malty, Rzeczpospolitej Polskiej, Republiki Słowenii i Republiki Słowackiej oraz dostosowań w traktatach stanowiących podstawę Unii Europejskiej [3] (zwanego dalej „aktem dotyczącym warunków przystąpienia") stanowi:

„Od dnia przystąpienia nowe państwa członkowskie są związane postanowieniami traktatów założycielskich i aktów przyjętych przez instytucje i Europejski Bank Centralny przed dniem przystąpienia; postanowienia te są stosowane w nowych państwach członkowskich zgodnie z warunkami określonymi w tych traktatach i w niniejszym akcie".

Rozporządzenie

3. Artykuł 3 ust. 1 i 2 rozporządzenia, który określa jurysdykcję do wszczęcia postępowania upadłościowego, stanowi:

„1. Sądy państwa członkowskiego, na terytorium którego znajduje się główny ośrodek podstawowej działalności [centrum podstawowych interesów] dłużnika, są właściwe dla wszczęcia postępowania upadłościowego. W przypadku spółek i osób prawnych domniemywa się, że głównym ośrodkiem ich podstawowej działalności [centrum ich podstawowych interesów] jest siedziba określona w statucie, chyba że zostanie przeprowadzony dowód przeciwny.

2. Jeżeli dłużnik ma główny ośrodek swojej podstawowej działalności [swe centrum podstawowych interesów] na terytorium państwa członkowskiego, sądy innego państwa członkowskiego są uprawnione do wszczęcia postępowania upadłościowego tylko wtedy, gdy dłużnik ma na jego terytorium swój oddział [zakład]. Skutki tego postępowania są ograniczone do majątku dłużnika znajdującego się na terytorium tego ostatniego państwa członkowskiego".

4. Artykuł 4 ust. 1, który dotyczy prawa właściwego, mającego zastosowanie w postępowaniu upadłościowym, stanowi:

„O ile niniejsze rozporządzenie nie stanowi inaczej, dla postępowania upadłościowego i jego skutków właściwe jest prawo państwa członkowskiego, w którym zostaje wszczęte postępowanie, określanego dalej jako »państwo wszczęcia postępowania«".

5. Artykuł 5 ust. 1, który dotyczy praw rzeczowych osób trzecich, stanowi:

„Wszczęcie postępowania upadłościowego nie narusza praw rzeczowych wierzycieli lub osób trzecich na materialnych lub niematerialnych, ruchomych lub nieruchomych składnikach majątku dłużnika – zarówno na określonych przedmiotach, jak i na zbiorze nieokreślonych przedmiotów o zmiennym składzie – które w chwili wszczęcia postępowania znajdują się na terytorium innego państwa członkowskiego".

3 — Dz.U. 2003, L 236, s. 33.

6. Artykuł 16 ust. 1 rozporządzenia, zamieszczony w rozdziale II noszącym intytulację „Uznanie [uznawanie] postępowań upadłościowych", stanowi:

„Wszczęcie postępowania upadłościowego przez sąd państwa członkowskiego właściwy zgodnie z art. 3 podlega uznaniu we wszystkich pozostałych państwach członkowskich z chwilą, gdy orzeczenie stanie się skuteczne w państwie wszczęcia postępowania.

[…]".

7. Artykuł 43 rozporządzenia, który dotyczy czasowego zakresu zastosowania tego aktu prawnego, stanowi:

„Niniejsze rozporządzenie stosuje się jedynie do postępowań upadłościowych, które zostały wszczęte po jego wejściu w życie. Dla czynności prawnych dłużnika dokonanych przed wejściem w życie niniejszego rozporządzenia stosuje się nadal prawo, które stosowało się do tych czynności prawnych w chwili ich dokonania".

8. Na podstawie art. 47 tego rozporządzenia, weszło ono w życie w dniu 31 maja 2002 r.

Stan faktyczny, przebieg postępowania i pytanie prejudycjalne

9. W dniu 8 maja 1998 r. spółka Postabank és Takarékpénztár Rt. (zwana dalej „spółką Postabank") otworzyła na rzecz spółki BCL Trading GmbH z siedzibą w Wiedniu (zwanej dalej „spółką BCL Trading"), jako beneficjenta, dwie nieodwołalne akredytywy dokumentowe z odroczonym terminem płatności w wysokości, odpowiednio, 6 000 000 USD i 6 120 000 USD.

10. Spółka BCL Trading przelała na inne banki przysługującą jej wierzytelność pieniężną, która mogła być dochodzona na podstawie umowy akredytywy dokumentowej. Spółka Postabank następnie odmówiła wypłaty kwot, o jakie się do niej zwrócono w oparciu o akredytywy dokumentowe, powołując się na fakt, że przedstawione świadectwa depozytowe zostały sfałszowane.

11. W dniu 9 lipca 2003 r. spółka BCL Trading oddała w zastaw posiadane przez siebie akcje spółki Postabank na wypadek, gdyby spółka Postabank została zobowiązana do wypłaty kwot, na jakie opiewały akredytywy dokumentowe, a to do maksymalnej kwoty 12 120 000 USD. Wskazane akcje uczyniono przedmiotem zabezpieczenia finansowego.

12. W dalszej kolejności następca prawny spółki Postabank, to jest spółka ERSTE Bank Hungary Nyrt. (zwana dalej „spółką ERSTE Bank"), zobowiązała się wobec banków cesjonariuszy, że dokona na ich rzecz zapłaty kwoty w wysokości 7 850 000 USD.

13. W dniu 5 grudnia 2003 r. wszczęto postępowanie upadłościowe wobec spółki BCL Trading, a jej upadłość ogłoszono w dniu 4 lutego 2004 r.

14. Co się tyczy akcji spółki Postabank należących do spółki BCL Trading, zastąpionych następnie przez akcje spółki ERSTE Bank, będącej następcą prawnym spółki Postabank, na których ustanowiono prawo zastawnicze, wyrokiem częściowym z dnia 6 grudnia 2005 r. Legfelsőbb Bíróság nakazał skarbowi państwa Węgier nabycie tychże akcji po cenie 1 516 450 200 HUF z tego względu, że skarb państwa wywierał decydujący wpływ na spółkę Postabank, wobec czego na mocy prawa węgierskiego zaciągnął on zobowiązanie do nabycia akcji spółki Postabank wystawionych na sprzedaż przez drobnych akcjonariuszy. Skarb państwa Węgier spełnił ciążące na nim zobowiązanie w ten sposób, że nabył wskazane akcji i wpłacił do depozytu sądowego kwotę określoną przez Legfelsőbb Bíróság.

15. W dniu 27 stycznia 2006 r. spółka ERSTE Bank wytoczyła przed Fővárosi Bíróság (sąd miejski w Budapeszcie) powództwo przeciwko skarbowi państwa Węgier, pierwszemu pozwanemu, przeciwko spółce BCL Trading, drugiej pozwanej, a także przeciwko spółce ERSTE Befektetési Zrt., trzeciej pozwanej, o ustalenie istnienia prawa zastawniczego na kwocie wpłaconej do depozytu sądowego.

16. Fővárosi Bíróság wydał postanowienie o umorzeniu postępowania, stwierdziwszy, że postępowanie upadłościowe zostało wszczęte w Austrii wobec spółki BCL Trading, a zgodnie z prawem austriackim niedopuszczalne jest wytoczenie przeciwko podmiotowi gospodarczemu, wobec którego toczy się postępowanie upadłościowe, powództwa odnoszącego się do składników majątkowych wchodzących w skład masy upadłości, wobec czego rozpatrywane powództwo jest w całości niedopuszczalne.

17. Wskutek wniesionej przez spółkę ERSTE Bank apelacji Ítélőtábla (sąd okręgowy w Budapeszcie), orzekając jako sąd drugiej instancji, utrzymał w mocy postanowienie wydane w pierwszej instancji, przypominając, że zgodnie z art. 4 ust. 1 rozporządzenia do niniejszej sprawy ma zastosowanie prawo austriackie, co skutkuje wykluczeniem możliwości wytoczenia tego rodzaju powództwa.

18. Spółka ERSTE Bank złożyła skargę kasacyjną do Legfelsőbb Bíróság. Sąd ten uznał, że w celu rozstrzygnięcia zawisłej przed nim sprawy niezbędne jest dokonanie wykładni art. 5 ust. 1 rozporządzenia. W konsekwencji postanowił on zawiesić toczące się przed nim postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującym pytaniem prejudycjalnym:

„Czy art. 5 ust. 1 rozporządzenia […] znajduje zastosowanie do postępowania cywilnego w przedmiocie istnienia prawa rzeczowego (zastawu), jeżeli państwo, w którym znajdowały się obciążone zastawem papiery wartościowe, a następnie obciążone nim środki pieniężne, nie było jeszcze państwem członkowskim w chwili wszczęcia postępowania upadłościowego w innym państwie członkowskim, lecz było już nim w chwili wytoczenia powództwa?”.

19. Tytułem uzupełnienia należy dodać, że spółka ERSTE Bank, poza powództwem o ustalenie dotyczącym istnienia prawa zastawniczego, złożyła wniosek o wszczęcie postępowania upadłościowego w odniesieniu do majątku spółki BCL Trading położonego na Węgrzech. Legfelsőbb Bíróság przyjął, że wniosek ten podlega przepisom rozporządzenia, po czym go oddalił, wskazując, że spółka ERSTE Bank nie jest w stanie wykazać, by spółka BCL Trading miała swój zakład na Węgrzech.

Ocena

20. Z informacji zawartych w postanowieniu odsyłającym wynika, że sądy węgierskie orzekające w pierwszej i drugiej instancji oddaliły powództwo spółki ERSTE Bank na podstawie prawa austriackiego, które zastosowały na mocy art. 4 rozporządzenia, w którym zawarta jest ogólna zasada stosowania prawa państwa członkowskiego, w którym wszczęto postępowanie upadłościowe (lex concursus) do postępowania upadłościowego i jego skutków.

21. Tymczasem sąd krajowy rozpatrujący skargę kasacyjną rozważa możliwość zastosowania art. 5 ust. 1 rozporządzenia, które stanowi – zgodnie z motywami 24 i 25 rozporządzenia – wyjątek od opisanej wyżej zasady ogólnej. Jest to wyjątek obejmujący prawa rzeczowe obciążające składniki majątkowe należącego do dłużnika, które są położone w innym państwie członkowskim niż to, w którym wszczęto postępowanie upadłościowe.

22. W tym względzie sąd krajowy powziął wątpliwości co do tego, czy zastosowaniu art. 5 ust. 1 rozporządzenia nie stoi na przeszkodzie okoliczność, że składnik majątkowy należący do dłużnika (w niniejszej sprawie – akcje spółki ERSTE Bank należące do BCL Trading oraz sumy pieniężne zastępujące te akcje), do których osobom trzecim przysługują prawa rzeczowe (to jest zastaw

ustanowiony na rzecz spółki ERSTE Bank), położony jest w państwie członkowskim (w niniejszej sprawie – w Republice Węgierskiej) innym niż państwo wszczęcia postępowania (w niniejszej sprawie – Republika Austrii), w sytuacji gdy państwo położenia składnika majątkowego przystąpiło do Unii dopiero po wszczęciu postępowania upadłościowego względem dłużnika.

23. Opisana wyżej okoliczność rodzi jednak wątpliwości nie tylko w odniesieniu do stosowania wskazanego przepisu rozporządzenia, ale w ogóle co do stosowania rozporządzenia w niniejszej sprawie ratione temporis. W konsekwencji przed omówieniem możliwości zastosowania art. 5 ust. 1 rozporządzenia należy wyjaśnić skuteczność rozporządzenia w wymiarze czasowym na terytorium państw, które przystąpiły do Unii już po jego wejściu w życie.

24. Stosowanie rozporządzenia w czasie zostało uregulowane w art. 43 tego aktu prawnego, zgodnie z którym przepisy rozporządzenia stosuje się jedynie do postępowań upadłościowych wszczętych po jego wejściu w życie. Dzień wejścia w życie można z łatwością ustalić, gdyż został on określony w samym rozporządzeniu. Zgodnie z art. 47 omawianego rozporządzenia jest to dzień 31 maja 2002 r.

25. W niniejszej sprawie postępowanie upadłościowe wszczęto w Austrii względem spółki BCL w dniu 5 grudnia 2003 r., a jej upadłość ogłoszono w dniu 4 lutego 2004 r. Nie ulega więc wątpliwości, że postępowanie to zostało wszczęte pod dniu 31 maja 2002 r., wobec czego rozporządzenie w pełni się do niego stosuje.

26. Choć nie wynika to wyraźnie z informacji zawartych w postanowieniu odsyłającym, z uwagi na okoliczność, że główna siedziba spółki BCL Trading znajduje się w Wiedniu, można przyjąć – na podstawie art. 3 ust. 1 rozporządzenia – że postępowanie upadłościowe wszczęte w Austrii było głównym postępowaniem, które w rozumieniu motywu 12 rozporządzenia ma uniwersalny zasięg i ma na celu objęcie całości majątku dłużnika. W tym względzie należy jednak mieć na uwadze, że wyrażenie „cały majątek dłużnika" musi zostać z konieczności ograniczone tylko do tych składników majątku dłużnika, które są położone w państwach członkowskich, do których ma zastosowanie rozporządzenie [4].

27. Oznacza to, że składniki majątkowe spółki BCL Trading położone na Węgrzech w okresie, gdy państwo to nie było jeszcze członkiem Unii, nie są objęte skutkami prawnymi wszczęcia postępowania upadłościowego w Austrii na podstawie rozporządzenia.

28. Należy jednak rozważyć, czy sytuacja ta uległa zmianie z chwilą przystąpienia Republiki Węgierskiej do Unii, to jest z dniem 1 maja 2004 r.? Sądzę, że na tak postawione pytanie należy udzielić odpowiedzi twierdzącej z uwagi na art. 16 ust. 1 w związku z art. 17 ust. 1 rozporządzenia, które zaczęły obowiązywać na Węgrzech na mocy art. 2 aktu dotyczącego warunków przystąpienia. Właśnie z tych przepisów rozporządzenia wynika ciągłe włączanie składników majątkowych dłużnika położonych w państwie przystępującym do składników objętych głównym postępowaniem upadłościowym.

29. Artykuł 16 ust. 1 rozporządzenia wymaga, by wszystkie państwa członkowskie uznawały orzeczenie o wszczęciu postępowania upadłościowego od chwili, gdy orzeczenie to stanie się skuteczne w państwie wszczęcia postępowania, pod warunkiem że zostało ono wydane przez sąd państwa członkowskiego, któremu przysługuje jurysdykcja w świetle art. 3 rozporządzenia. Jest jasne, że gdy chodzi o państwa, które przystąpiły do Unii po wejściu w życie rozporządzenia, obowiązek ten powstał, na mocy art. 2 aktu dotyczącego warunków przystąpienia, dopiero od chwili przystąpienia zainteresowanego państwa do Unii.

4 — Zobacz podobnie wyroki: z dnia 2 maja 2006 r. w sprawie C-341/04 Eurofood IFSC, Zb.Orz. s. I-3813, pkt 28; z dnia 21 stycznia 2010 r. w sprawie C-444/07 MG Probud Gdynia. Zb.Orz. s. I-417, pkt 22; z dnia 17 listopada 2011 r. w sprawie C-112/10 Zaza Retail, Zb.Orz. s. I-11525, pkt 17.

30. Gdy chodzi o przesłankę, by postanowienie było wydane przez sąd państwa członkowskiego, który ma jurysdykcję w świetle art. 3 rozporządzenia, należy zauważyć, że nie ma większego znaczenia w tym względzie, że państwo, w którym orzeczenie o wszczęciu postępowania upadłościowego ma zostać uznane, już było, czy też jeszcze nie było, członkiem Unii w chwili wydania takiego orzeczenia.

31. Tymczasem z art. 16 ust. 1 rozporządzenia w związku z art. 2 aktu dotyczącego warunków przystąpienia wynika, że państwo członkowskie, które przystąpiło do Unii po dniu wejścia w życie rozporządzenia było zobowiązane – od chwili przystąpienia – do uznawania wszelkich orzeczeń o wszczęciu postępowania upadłościowego, które były wydane przez sąd państwa członkowskiego mający jurysdykcję zgodnie z art. 3 rozporządzenia. W konsekwencji od dnia przystąpienia danego państwa do Unii orzeczenie o wszczęciu postępowania upadłościowego wydane przez sąd państwa członkowskiego mający jurysdykcję na mocy art. 3 rozporządzenia, zgodnie z art. 17 ust. 1 rozporządzenie wywiera w zainteresowanym nowym państwie członkowskim skutki prawne, wynikające z prawa państwa, w którym postępowanie to wszczęto.

32. W tym względzie należy zauważyć, że zgodnie z motywem 22 rozporządzenia uznawanie orzeczeń o wszczęciu postępowania upadłościowego następuje automatycznie. Jak już orzekł Trybunał, to zasada wzajemnego zaufania pozwoliła państwom członkowskim na odejście od swoich wewnętrznych przepisów w zakresie uznawania i wykonywania orzeczeń na rzecz uproszczonego mechanizmu uznawania i wykonywania orzeczeń wydawanych w ramach postępowań upadłościowych [5].

33. Odnosząc powyższe do rozpatrywanego przypadku, należy powtórzyć, że powództwo spółki ERSTE Bank mające na celu uzyskanie orzeczenia stwierdzającego istnienie prawa zastawniczego na kwocie złożonej do depozytu sądowego zostało wytoczone przed sąd węgierski w dniu 27 stycznia 2006 r., to jest po przystąpieniu Republiki Węgierskiej do Unii. Z wcześniejszych rozważań wynika, że w tej dacie nie było możliwe pominięcie faktu, że względem spółki BCL Trading toczyło się w Austrii postępowanie upadłościowe, a to na mocy automatycznego uznania orzeczenia o wszczęciu postępowania upadłościowego na podstawie art. 16 ust. 1 rozporządzenia, które zaczęło obowiązywać na Węgrzech od dnia przystąpienia tego państwa do Unii. W konsekwencji na podstawie art. 17 ust. 1 rozporządzenia orzeczenie o wszczęciu postępowania upadłościowego, wydane przez sąd austriacki wywiera na Węgrzech skutki prawne przewidziane w prawie austriackim.

34. Zważywszy na fakt, że powództwo wytoczone przez spółkę ERSTE Bank dotyczy składników majątkowych osoby prawnej, względem której wszczętego już w innym państwie członkowskim postępowanie upadłościowe, zaś postanowienie sądu austriackiego o wszczęciu postępowania upadłościowego powinno było zostać uznane na Węgrzech, należy stwierdzić, że obowiązkiem sądów węgierskich było stosowanie przepisów procesowych zawartych w rozporządzeniu. Oznacza to, że sąd, przed który spółka ERSTE Bank wytoczyła powództwo, powinien, po pierwsze, zbadać swą jurysdykcję międzynarodową, a po drugie, ustalić prawo właściwe w oparciu o rozporządzenie.

35. Co się tyczy zbadania jurysdykcji międzynarodowej sądu, sąd krajowy wskazuje w swym odesłaniu prejudycjalnym, że widzi on potrzebę dokonania wykładni art. 5 ust. 1 rozporządzenia w celu ustalenia, czy sądy węgierskie są właściwe do rozpoznania powództwa wytoczonego przez spółkę ERSTE Bank.

36. Tymczasem art. 5 ust. 1 nie dotyczy jurysdykcji sądów. Przepis ten nie reguluje kwestii sporu kompetencyjnego sądów, jaki może wystąpić w ramach postępowania upadłościowego. Zawarta w tym przepisie norma prawna stanowi normę kolizyjną w postaci wyjątku od ogólnej zasady stosowania prawa państwa członkowskiego wszczęcia postępowania upadłościowego, statuowaną w art. 4 ust. 1 tego rozporządzenia.

5 — Wyżej wymieniony w przypisie 4 wyrok w sprawie MG Probud Gdynia, pkt 28 i przytoczone tam orzecznictwo.

37. Jest więc oczywiste, że art. 5 ust. 1 rozporządzenia nie jest w żaden sposób użyteczny z punktu widzenia ustalenia jurysdykcji międzynarodowej sądów węgierskich rozpoznających powództwo wytoczone przez spółkę ERSTE Bank.

38. Tym niemniej należy dodać w tym względzie, że sąd odsyłający nie zadał pytania prejudycjalnego w celu oceny jurysdykcji międzynarodowej sądów węgierskich. Co więcej, wydaje się, że sąd ten wyszedł z założenia, że powinien on ustalić prawo właściwe, aby móc następnie zbadać swą własną jurysdykcję do rozpoznania powództwa wytoczonego przez spółkę ERSTE Bank.

39. Tymczasem jak już wskazałem, sąd, przed który wytoczono takie powództwo, powinien przede wszystkim zbadać własną jurysdykcję międzynarodową. Aby to uczynić, należy oprzeć się na art. 3 ust. 1 rozporządzenia, choć przepis mówi wyraźnie jedynie o jurysdykcji do wszczęcia postępowania upadłościowego.

40. W tym względzie należy przywołać wyrok w sprawie Seagon, w którym Trybunał orzekł, że art. 3 ust. 1 należy interpretować w ten sposób, że przyznaje on jurysdykcję międzynarodową państwu członkowskiemu, na którego terytorium wszczęte zostało postępowanie upadłościowe, również do rozpoznawania powództw wytaczanych bezpośrednio na podstawie tego postępowania i ściśle z nim związanych [6].

41. Jestem zdania, że taki właśnie charakter ma powództwo wytoczone przez spółkę ERSTE Bank, gdyż dotyczy on części składników majątkowych spółki BCL Trading, do których odnoszą się skutki prawne postanowienia o wszczęciu postępowania upadłościowego. Z tego względu wskazane powództwo wywodzi się bezpośrednio z postępowania upadłościowego wszczętego względem spółki BCL Trading i jest z tym postępowaniem ściśle związane.

42. Biorąc pod uwagę tego rodzaju charakter omawianego powództwa, jurysdykcję międzynarodową należy badać na podstawie art. 3 ust. 1 rozporządzenia, który odsyła w tym względzie do sądów austriackich przy założeniu, że centrum podstawowych interesów spółki BCL Trading znajduje się na obszarze Austrii. Nie oznacza to oczywiście, że jurysdykcję musi mieć dokładnie ten sam sąd, który wszczął postępowanie upadłościowe [7].

43. Podsumowując, jeżeli uznać, po pierwsze, że orzeczenia o wszczęciu postępowania upadłościowego, wydawane przez sądy austriackie do dnia przystąpienia Węgier do Unii Europejskiej, podlegają automatycznemu uznaniu przez Węgry od wskazanego dnia przystąpienia oraz, po drugie, że powództwo wytoczone przez spółkę ERSTE Bank wywodzi się bezpośrednio z postępowania upadłościowego i jest z nim ściśle związane, sądom węgierskim nie przysługuje jurysdykcja międzynarodowa do rozpoznania tego powództwa. Wynika stąd, że odpowiedź, jaką Trybunał mógłby udzielić na pytanie prejudycjalne, nie byłaby w ogóle użyteczna dla sądu krajowego w celu rozpoznania powództwa, biorąc pod uwagę, że sądowi temu nie służy jurysdykcja międzynarodowa do rozpoznania tego powództwo, wobec czego pytanie prejudycjalne ma charakter hipotetyczny.

44. Prawdą jest z pewnością, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem, w ramach postępowania ustanowionego w art. 267 TFUE wyłącznie do sądu krajowego, przed którym toczy się spór i który wobec tego musi przyjąć na siebie odpowiedzialność za wydane orzeczenie, należy ocena w świetle konkretnych okoliczności sprawy zarówno niezbędności orzeczenia prejudycjalnego do wydania wyroku, jak i istotnego charakteru pytań skierowanych do Trybunału. Zatem jeżeli pytania dotyczą wykładni prawa Unii, Trybunał jest co do zasady zobowiązany do wydania orzeczenia [8].

6 — Wyrok z dnia 12 lutego 2009 r. w sprawie C-339/07, Zb.Orz. s. I-767, pkt 21. Trybunał przyjął taką wykładnię także ostatnio w wyroku z dnia 15 grudnia 2011 r. w sprawie C-191/10 Rastelli Davide e C., Zb.Orz. s. I-13209, pkt 20.

7 — Zobacz podobnie ww. w przypisie 6 wyrok w sprawie Seagon, pkt 27.

8 — Postanowienie z dnia 15 kwietnia 2011 r. w sprawie C-613/10 Debiasi, pkt 20 i przytoczone tam orzecznictwo.

45. Jednakże Trybunał wskazywał też, że w szczególnych okolicznościach do niego należy zbadanie, czy jest właściwy w sprawie, jaka została mu przekazana przez sąd krajowy. Odmowa udzielenia odpowiedzi na pytanie prejudycjalne przedstawione przez sąd krajowy jest możliwa jedynie wtedy, gdy żądana wykładnia prawa wspólnotowego w sposób oczywisty nie ma żadnego związku ze stanem faktycznym lub przedmiotem sporu toczącego się przed sądem krajowym lub też gdy zagadnienie prawne ma charakter hipotetyczny albo gdy Trybunał nie dysponuje wystarczającymi wiadomościami co do okoliczności faktycznych i prawnych, aby odpowiedzieć na postawione mu pytanie prejudycjalne [9].

46. W świetle przytoczonego wyżej orzecznictwa, jak również uwzględniając hipotetyczny charakter pytania prejudycjalnego, jestem zdania, że Trybunał nie jest właściwy, by udzielić na to pytanie odpowiedzi.

47. Gdyby jednak Trybunał uznał swą właściwość do udzielenia odpowiedzi na pytanie prejudycjalne, jestem zdania, że należałoby na nie odpowiedzieć przecząco, albowiem przesłanki zastosowania art. 5 ust. 1 rozporządzenia dotyczące położenia składnika majątkowego dłużnika na obszarze danego państwa członkowskiego w chwili wszczęcia postępowania upadłościowego nie są spełnione. Przesłanki tej nie można bowiem uznać za spełnioną nawet wówczas, gdy rozpatrywany składnik majątkowy znajdował się we wskazanej chwili na terytorium państwa, które jednakże przystąpiło do Unii Europejskiej dopiero w okresie późniejszym.

Wnioski

48. Z uwagi na powyższe proponuję Trybunałowi, aby orzekł o swojej niewłaściwości do udzielenia odpowiedzi na pytanie prejudycjalne przedstawione przez Legfelsőbb Bíróság.

9 — Wyrok z dnia 7 lipca 2011 r. w sprawie C-310/10 Agafitei i in., Zb.Orz. s. I-5989, pkt 27 i przytoczone tam orzecznictwo.